

DOOPSGEZINDE GEMEENTE IN HET WESTERKWARTIER

EERSTE DIENST IN HET NIEUWE JAAR, ZONDAG 9 JANUARI 2022

Orgelspel

Welkom; u kunt thuis een kaars aansteken

Moment van **stilte**

Lied, melodie Psalm 72,
Wij mensen blijven dromen dromen
en vergezichten zien;
een nieuwe aarde die gaat komen,
te vinden al misschien.
Wij dromen van de mensenrechten
die ieder mens dan heeft,
niet langer tegen onrecht vechten,
daar 't recht van liefde leeft.

Verdwenen zijn de dictaturen,
gevangenschap en pijn.
verbanning en verdriet verduren,
God zelf zal bij ons zijn.
Wie in die dromen durft geloven
voelt zelf verandering,
vertwijfeling en wanhoop doven
in blijde aarzelings.

Votum en Groet

V: Ons samenzijn dragen we op aan God
G: Die liefde is en grond van ons bestaan
V: Die ons stelt in zijn licht en roept tot zijn dienst
G: Die ons vrijheid geeft en ons verantwoordelijkheid vraagt
V: Zijn genade en zijn vrede zij met ons allen
G: Amen

Antwoordlied (vervolg)

En licht en sterk, vol zachte krachten
die onverzett'lijk zijn.
bevechten wij de kwade machten
die niet te tellen zijn.
Waar mensen putten uit de bronnen
van droom en werk'lijkheid,
daar is Gods toekomst al begonnen
in onze levenstijd.

Gebed

Inleiding

'Camino' (Jan de Jongh – Zomerstilte)

Leven is op weg zijn
Bergen beklimmen, waden door de rivieren
bloemen plukken bij maanlicht
dwalen door eenzaamheden en woestijnen
een kaars branden tegen de storm
oplopen met anderen of hen dragen
brood delen en vieren in de nacht.

Leven is pelgrimeren
een tijdlang werken aan de weg
een brug bouwen over het water
rovers en duivels verjagen
waken en bidden met zieken
doden begraven bij de kapel.

Maar nooit raken pelgrims thuis:
'vreemdelingen' vestigen niet.
Wanneer zij eindelijk zijn aangekomen
weten ze wat ze vermoeden:
DE WEG IS HET DOEL.

Orgelspel

Profetenlezing: Jesaja 60 : 1 – 6

Evangelielezing: Mattheüs 2 : 1 – 12

Lied 476 : 4

Wijzen uit het oosten, uit zo verre land,
zij zochten onze Here met offerand'.
Z'offerden ootmoediglijk mirr', wierook ende goud
t'ere van dat kinde, dat alle ding behoudt.
Kyriëleis.

Overdenking (deze staat afgedrukt na de zegenbede en slotlied)

Orgelspel

Stilte, Voorbeden en Onze Vader

Mededelingen : U kunt uw gave overmaken op het rekeningnummer van de boekhouder
van onze Doopsgezinde Gemeente: NL38INGB0000803757

Lied 416 : 1, 2 en 3 – **Zegenbede** – waarna het 4^e couplet

OVERDENKING

*'Door goede machten trouw en stil omgeven
behoed, getroost, zo wonderlijk en klaar
zo wil ik graag met u, mijn liefsten leven,
en met u ingaan in het nieuwe jaar' (Lied 511) (Dietrich Bonhoeffer)*

Beste Mensen, Zusters en Broeders,
Het Nieuwe Jaar, een paar dagen jong.
Hoe zijn u en ik van start gegaan?
Met nieuwe moed, nieuwe hoop, of laten we gaandeweg de moed zakken?
Hoe staan we er voor? U en Ik?
Hoe is de situatie in ons land, Europa, de wereld?
En kunnen we in goede- en kwade dagen elkaar vasthouden in onze Doopsgezinde
Gemeente en daar buiten?
Heel veel vragen die over elkaar heen buitelen en die ook alles hebben te maken met hoe
wij in het leven staan.
Aan het eind van elk jaar zien we horoscopen in weekbladen en tijdschriften.
Voorspellingen, vaak te mooi om waar te zijn.

Wat wil de evangelist Mattheüs ons nu precies vertellen over die wijze mannen uit het
Oosten?

Die wijzen die een buitengewoon opmerkelijk teken in de sterren zagen, zoals bijvoorbeeld
ook in het afgelopen jaar bekend werd gemaakt dat de planeten Jupiter en Saturnus op één
lijn stonden en dat dat twee duizend jaar geleden rondom Jezus' geboorte moet hebben
plaatsgehad.

Deze drie wijze mannen die opgegroeid zijn in een wereld waarin aan het sterrenstelsel veel
betekenis werd toegeschreven.

Er werden goddelijke tekenen en krachten aan toegekend en dat had grote invloed op
mensen.

In mijn zondagschooltijd zongen we dan bijvoorbeeld:

*'De wijzen, de wijzen, die lieten de weg zich wijzen,
ze volgden trouw een koningsster en kwam van ver'.*

Wij zeggen de wijzen, of Drie Koningen, maar in de Griekse grondtekst staat:
'de Magiërs'.

Astrologen, horoscoop bestudeerders, sterrenwichelaars...

Het bestuderen van het lot van hemelse- en aardse machten.

Dat zijn wij niet.

Wij mensen, levend aan het begin van 2022, proberen zeker in deze merkwaardig
spannende tijd overeind te blijven en met vallen en opstaan weer verder te gaan, zo goed en
zo kwaad als dat kan, in dagen met de wind in de rug en bij tegenslag.

Maar waarin we met die drie wijze mannen gelijk op lopen, dat is wanneer we te maken
hebben met macht en onmacht.

Zoals ook in de Bijbelverhalen heel kritisch wordt gekeken hoe koningen, hoe machthebbers
omgaan met macht.

2.

In de 72^e Psalm zegt de dichter het zo:

*Geef Heer de koning uwe rechten
en uw gerechtigheid
aan 's koningszoon om uwe knechten
te richten met beleid.
Dan ruist op alle bergen vrede
heil op der heuvelen top
Hij zal geweldenaars vertreden
maar armen richt hij op.*

In dat ene vers is dat de boodschap waar het om gaat.

Een boodschap die bepaalde presidenten en dictators op deze aarde helaas niet bereikt, of wel bereikt, maar die daarna terzijde wordt gelegd.

Wat zouden wij graag willen dat daar wel gehoor aan wordt gegeven, zoals in Wit-Rusland, China of Myanmar, en nog in tal van andere landen.

Dat macht ten goede wordt gebruikt en niet ten kwade, in het groot en in het klein.

Wie met macht omgaat weet ook hoe kwetsbaar dat is.

Want wanneer je er misbruik van maakt weet je wat de gevolgen kunnen zijn.

Dat zegt ook Jesaja in zijn profetie voor deze zondag.

'Open je ogen, kijk om je heen!'

Want het gevaar ligt altijd op de loer dat we niet op ons qui vive zijn.

Zelfs nu we voor de zoveelste keer het kerstevangelie hebben gehoord, zo over en over bekend, maar toch dat de werkelijke betekenis ons dreigt te ontgaan.

Steeds weer is het de kunst om die worden uit het evangelie opnieuw proberen te verstaan.

Waar verlangden de mensen in die tijd naar?

En wat is ons verlangen vandaag-de-dag?

In de Kersttijd dat grote nieuws dat eens de hele wereld met blijdschap vervuld zal worden, met tegelijk daarbij mijn vraag, onze vraag:

Is dat ook nu get geval?

Of leven we met een gevoel dat ons iets heel wezenlijks ontbreekt?

Wel is het dan dat gevoel – dat er iets zeer belangrijkste mist – dat ons in beweging kan brengen. Zoals ook die drie wijze mannen op weg gingen.

Zij en wij,

zoekend ontdekken, een leven lang, waar het ten diepste in ons leven over moet gaan, samen zoeken naar wat er toe doet.

In dat spanningsveld leven u en ik.

Dat je weet van die belofte, maar dat we ook verlangen naar vervulling van die belofte.

Zo spreekt de profeet Jesaja ons moed in en dat doet hij vooral, dat hij hoopt dat wij mensen het er niet bij laten zitten, maar in beweging komen.

De drie wijzen kwamen in beweging vanuit dat gevoel:

Dit is het niet, dit kan het allemaal niet zijn, maar wat is het dan wel?

Zoals ook wij vandaag-de-dag leven in een wereld met zoveel tegenstrijdigheid; alles wat niet te rijmen valt met Gods liefde.

Dat je bij jezelf zegt, of tegen diegene waarmee je in gesprek bent:

Dit kan het niet zijn, zo is het niet bedoeld, het zou anders moeten, ja, het moet anders!

3.

Een verlangen om in ons leven een betrouwbare oriëntatie te hebben, een koers waarop je kunt varen in plaats van heen en weer geslingerd te worden tussen alle mogelijke wind en leer.

In dit evangelie voor deze eerste zondag in het nieuwe jaar rollen de werkwoorden over elkaar heen: Alles komt in beweging!

De wijzen onderweg, Herodes in al zijn wreedheid om kinderen te laten vermoorden in en om Bethlehem, Jeruzalem in rep en roer, en de wijzen, maar ook Jozef en Maria langs een ander pad terugreizend en verder reizend.

In feite is dat ook een beeld van het Christendom op z'n reis door- en in deze wereld. Een reis, veelbelovend, een reis met tegenslag, over bergen en dalen. Licht en duisternis.

Joost van den Vondel dicht dat bekend geworden lied: (510)

O Kerstnacht, schoner dan de dagen.

Hoe kan Herodes 't licht verdragen,

dat in de duisternisse blinkt

en wordt gevierd en aanbeden?

Zijn hoogmoed luistert naar geen reden,

hoe schel die in zijn oren klinkt.

De wijze mannen hebben het mogen beleven, het mogen aanschouwen van een koningskind, zó anders.

Dat het een kantelen veroorzaakt in hun denkwijze.

Zó anders, en het evangelie vraagt ons om daarop in te spelen, om een poging te doen om dat ook zo mee te maken als je er over nadenkt.

Want dan ga je anders in het leven staan; kijk je anders om je heen.

Zeker ook in deze maanden met zoveel mensen in verwarring en ontredde-ning, en ook wijzelf,

dat we ons weer eens terdege realiseren hoe kwetsbaar we zijn.

In feite wisten we dat ook allang, maar er zijn van die perioden in ons leven dat we er met de neus bovenop worden gedrukt.

Een andere route kiezen, uitwijken naar een betrouwbare weg om te gaan, in plaats van in het gekonkel, geniepige, doortrapte terecht te komen.

Een vorm van weten: Zo zouden we het willen doen, zo zullen we het moeten aanpakken.

Zo'n voornemen past uitstekend bij het ingaan van dit nieuwe jaar.

Ja, wij kunnen blijven hangen in al het verschrikkelijke.

De angstaanjagende nieuwsberichten en wat al niet en dan de conclusie trekken dat er ook wel nooit iets ten goede zal veranderen.

Maar er is ook een andere weg, die Jesaja de profetische weg noemt wanneer hij zegt:

'Sta op, en schitter, je licht is gekomen,
over jou schijnt de luister van de Heer'.

Hoe u en ik er ook voor staan en we weten hoe verschillend dat kan zijn.

4.

Zo schrijft de verzetstheoloog Dietrich Bonhoeffer in 1944 vanuit de gevangenis in Berlijn in al zijn angst en benauwdheid dat opmerkelijke nieuwjaarslied:

Door goede machten trouw en stil omgeven (511)

*behoed, getroost, zo wonderlijk en klaar
zo wil ik graag met u, mijn liefsten leven,
en met u ingaan in het nieuwe jaar.*

Ik eindig met de woorden van Peter Müller, mij verder onbekend, maar ik word door zijn woorden geraakt, net als die van Bonhoeffer in dat nieuwjaarslied wanneer hij zegt in 'Het pad van mijn groot verlangen':

Laat van je horen !

Een open oor dat tijd heeft, luisteren kan en alert is op elke toon.

Een open woord, dat troost geeft, bemoedigt en blij kan maken.

Een uitnodigend gebaar om te komen, mee te gaan, er te zijn.

Een doordacht handelen, dat let op de waarde van de ander,
het in nood zijn van die ander niet onverschillig laat.

Om gaandeweg in dit leven de diepere zin leert te ontdekken.

Een woord dat doeltreffend is, de spijker op z'n kop slaat,

Een woord dat hemel en aarde verbindt.

Amen

Ds. Renze Pieter Yetsenga

Queridolaan 34

9721 SX GRONINGEN

050.5261092

r.yetsenga@outlook.com